

TAITOTAULU VASKIPUHALTIMET

Hyväksytty Vakka-Suomen musiikkiopiston johtokunnassa 19.6.2018

Päivitetty 12.10.2022

OPINTOJAKSO 1

“Alkeet”

Esittäminen ja ilmaisu

- tutustutaan esiintymiseen liittyviin ilmiöihin turvallisessa ja pienimuotoisessa esiintymisympäristössä: yleisön huomiointi ja lavakäyttäytyminen
- esiintymisrutiinin luominen
- tutustutaan nuotinlukutaidon merkitykseen soittamisessa
- yksinkertaista ohjelmistoa opetellaan ja soitetaan myös ilman nuotteja

Oppimaan oppiminen ja harjoittelu

- tutustutaan soittimeen ja sen luontevaan käsittelyyn sekä soittoasentoon
- tutustutaan soittimen ensimmäisiin ääniin
- tutustutaan soittimen sormituksiin/vetoihin
- tutustutaan hengitystekniikkaan: ilmankäytön merkitys vaskisoitossa
- tutustutaan perusartikulaatioihin ja voimavaihteluihin ilmaisukeinoina
- aloitetaan yhteissoiton opinnot: opitaan osallistumaan musisoimiseen ryhmän jäsenenä
- tutustutaan soittimen kunnossapitoon
- tutustutaan harjoittelun merkitykseen taidon kehittämisessä
- opitaan kotona työskentelyn hyviä käytäntöjä

Kuunteleminen ja musiikin hahmottaminen

- tunnistetaan eri vaskisoittimien ääniä
- oppilas on kuullut ja nähnyt vaskisoittimia soitettavan erilaisissa kokoonpanoissa
- musiikin sykkeen, tunnelman ja tempon havaitseminen
- tutustuminen rytmihahmoihin ja sävelkorkeuksiin
- tutustutaan sävelnimiin ja nuottikirjoitukseen

Säveltäminen ja improvisointi

- etsitään luovasti erilaisia tapoja tuottaa ääniä/tunnelmia omasta soittimesta
- opitaan tuottamaan musiikkia myös oman kekseliäisyyden avulla

Osaamistaso

- osaamisen osoittava ohjelmisto: kaksi erityylistä kappaletta
- opintojakso on valmis, kun tavoitteet on saavutettu ja osaamisen osoittava ohjelmisto on esitetty kaksi kertaa konsertissa tai konsertinomaisessa tilaisuudessa. Osa esityksistä voidaan myös korvata äänityksellä tai videoinnilla tai portfolio työskentelyllä.

Asteikot

Instrumentti	Opintojakso 1
Käyrätorvi	5 ääntä g-g1
Trumpetti ja Baritonitorvi in Bb	5 ääntä g-g1
Pasuuna ja Baritonitorvi in C	5 ääntä F-f
Tuuba	5 ääntä B1-B

OPINTOJAKSO 2

“Rutiinit”

Esittäminen ja ilmaisu

- tutustutaan esiintymiseen liittyviin ilmiöihin turvallisessa ja pienimuotoisessa esiintymisympäristössä: yleisön huomiointi ja lavakäyttäytyminen
- tutustutaan erilaisten sävellysten tunnelmaan ja luonteeseen
- tunnistetaan musiikin herättämiä tuntemuksia ja ajatuksia
- ohjelmistoon otetaan oppilaan valitsemaa lempimusiikkia

Oppimaaan oppiminen ja harjoittelu

- vakiinnutetaan luontevaa soittoasentoa
- soittimen sormitukset/vedot alkavat olla tuttuja
- tutustutaan hengitystekniikkaan: ilmankäytön merkitys vaskisoitossa
- tutustutaan perusartikulaatioihin ja voimavaihteluihin ilmaisukeinoina
- työskennellään pyrkimyksenä soittimen keskirekisterin hallinnan kehittymisen
- tutustutaan soittimen kunnossapitoon
- vanhempien tuki ja kannustus
- tutustutaan ohjelmiston oppimisessa käytettyihin työtapoihin
- tutustutaan harjoittelun merkitykseen taidon kehittämisessä, ja soittimelle ominaisiin harjoituksiin
- opitaan harjoittelurutiini -> lämmittely ja “jäähdyttely”

Kuunteleminen ja musiikin hahmottaminen

- opitaan kuuntelemaan omaa musisointia sekä yksin että ryhmän jäsenenä
- musiikillisten käsitteiden kuulonvarainen tunnistaminen, ymmärretään mm. mitä tarkoitetaan äänen korkeudella
- opetellaan ”Miltä näyttää nuotissa ja miltä sen pitäisi kuulostaa”
- tutustutaan käsitteeseen fraasi (musiikillinen lause)
- nuottikirjoituksen perusteet: viivasto, apuviivat, nuottiavaimet, nuottinimet, korotetut- ja alennetut sävelet
- tutustutaan perustahtilajeihin, neljäsosanuotteihin perustuvat
- sävelnimet ja ensimmäiset etumerkit alkavat olla tuttuja

Säveltäminen ja improvisointi

- ensimmäisten omien kappaleiden nuotintaminen ja tallentaminen
- omaa kekseliäisyyttä musiikin tuottamisessa kehitetään
- matkiminen ja musiikillinen ajatusten vaihto

Osaamistaso

- osaamisen osoittava ohjelmisto: kaksi erityylistä kappaletta
- opintojakso on valmis, kun tavoitteet on saavutettu ja osaamisen osoittava ohjelmisto on esitetty kaksi kertaa konsertissa tai konsertin kaltaisessa tilaisuudessa. Osa esityksistä voidaan myös korvata äänityksellä tai videoinnilla tai portfolio työskentelyllä.

Asteikot

Instrumentti	Opintojakso 2
Käyrätorvi	Ääniala: g-c2 Asteikot: C-a, Soiva B-duuri
Trumpetti ja Baritonitorvi in Bb	Ääniala: g-c2 Asteikot: C-a, Soiva B-duuri
Pasuuna ja Baritonitorvi in C	Ääniala: F-b Asteikot: B-g
Tuuba	Ääniala: B1-es Asteikot: Es-c, soiva B-duuri

OPINTOJAKSO 3

“Minun harrastukseni”

Esittäminen ja ilmaisu

- esiintymistä harjaannutetaan monimuotoisilla esiintymistilaisuuksilla sekä solistisesti että ryhmän jäsenenä
- laajennetaan ohjelmistoa ja opitaan tekemään omia ohjelmistovalintoja
- aiempaa monimuotoisempaa ohjelmistoa on mahdollista opetella ja soittaa myös ilman nuotteja
- artikulaatioita ja voimavaihteluita kehitetään edelleen ilmaisun välineinä

Oppimaaan oppiminen ja harjoittelu

- luonteva soittoasento tunnistetaan ja siihen pyritään myös itse
- ymmärretään, mitä tarkoitetaan äänen korkeudella ja sävelpuhtaudella
- sävelpuhtauteen pyritään soittotekniikan asettamisrajoissa
- hengitystekniikkaa kehitetään niin, että siihen on mahdollista tietoisesti vaikuttaa
- soittimen keskirekisterissä saavutetaan varmuutta ja helppoutta äänenmuodostuksessa
- musisoidaan ja esiinnyttään myös ryhmän jäsenenä
- osataan pitää soitin tarkoituksenmukaisessa kunnossa
- osataan käyttää ohjelmiston oppimiseen erilaisia työtapoja
- harjoittelun merkitys ja soittimelle ominaiset harjoitukset tunnetaan taidon rakentumisessa

Kuunteleminen ja musiikin hahmottaminen

- tunnetaan vaskisoiton erilaisia ilmenemismuotoja musiikillisissa ympäristöissä tallenteiden ja ^[SEP] konserttien kuuntelemisen avulla
- opetellaan tallentamaan omaa soittoa ja analysoimaan sitä oppimisen tueksi
- sävelnimet alkavat olla tuttuja ja niistä osataan muodostaa vähän etumerkkejä sisältäviä asteikkoja
- osataan tunnistaa yksinkertaisesta sävelkielestä musiikillisia lauseita
- kahdeksasapohjaiset tahtiosoitukset
- nuotinlukutaitoa kehitetään edelleen niin, että yksinkertaisia kappaleita on mahdollista soittaa ensinäkemältä

Säveltäminen ja improvisointi

- opetellaan kirjoittamaan omalle soittimelle musiikkia
- keksitään omia harjoituksia
- sointupohjan/sointukierron päälle musiikin keksimistä muutamalla äänellä
- mokaaminen on lahja

Osaamistaso

- osaamisen osoittava ohjelmisto: kaksi erityylistä kappaletta
- opintojakso on valmis, kun tavoitteet on saavutettu ja osaamisen osoittava ohjelmisto on esitetty kaksi kertaa konsertissa tai konsertin kaltaisessa tilaisuudessa. Osa esityksistä voidaan myös korvata äänityksellä tai videoinnilla tai portfolio työskentelyllä.

Asteikot

Instrumentti	Opintojakso 3
Käyrätorvi	Ääniala: g-d2 Asteikot: C-a harm + mel, G-e, F-d, B-g Transponointi In Es
Trumpetti ja Baritonitorvi in Bb	Ääniala: fis-d2 Asteikot: C-a harm + mel, G-e(alku), F-d, B-g
Pasuuna ja Baritonitorvi in C	Ääniala: F-d1 Asteikot: F-d, As-f, C ja c-molli Pentatoninen asteikko
Tuuba	Ääniala: A1-f. Asteikot: F-d, C, D, f-molli Pentatoninen asteikko

OPINTOJAKSO 4

“Minä ja muut”

Esittäminen ja ilmaisu

- esiintymistä harjaannutetaan monimuotoisilla esiintymistilaisuuksilla sekä solistisesti että ryhmän jäsenenä
- soittaminen liittyy myös omiin musiikillisiin ympäristöihin, ja esiintymiset voivat tapahtua niissä
- esiintymisjännityksen hallinta
- musiikin herättämät tuntemukset ja ajatukset ohjaavat harrastuksen suuntaamista ja toimivat motivaation lähteenä

Oppimaan oppiminen ja harjoittelu

- luonteva soittoasento tunnistetaan ja siihen pyritään myös itse
- soittimen sormitukset/vedot osataan ja nuotinluku on sujuvaa
- sävelpuhtauden tunnistaminen on kehittynyt edelleen, ja siihen pyritään soittotekniikan asettamisrajoissa
- oppilas osaa vaikuttaa tietoisesti hengitystekniikkaan ja hän tunnistaa sen vaikutuksen soittamiselle
- artikulaatiot ja voimavaihtelut tukevat ilmaisua
- soittimen keskirekisteriin on kehittynyt varmuus ja helppous äänenmuodotuksessa, ylä- ja alarekistereihin tutustutaan
- soitin pidetään tarkoituksenmukaisessa kunnossa
- osataan käyttää ohjelmiston oppimisessa käytettyjä työtapoja myös itsenäisessä harjoittelussa
- harjoittelun merkitys taidon rakentumisessa tunnetaan, ja sen määrä ja laatu vastaa saavutettua soittotasoa
- soittimen tekniikan rakentumiselle ominaiset harjoitukset ovat osa säännöllistä työskentelyä
- osataan harjoitella ryhmän jäsenenä ja sitoutua ryhmän toimintaan

Kuunteleminen ja musiikin hahmottaminen

- kuunnellaan erilaisia musiikkityylejä
- osataan kuunnella soittamisen aikana omaa musisointia sekä yksin että ryhmän jäsenenä, balanssi
- osataan tunnistaa musiikillisia lauseita ja soittokappaleen rakenteita
- nuotinlukutaitoa kehitetään edelleen niin, että rytmien ja melodien hallinta alkaa varmistua myös ensinäkemältä soitettaessa
- sävelnimet ovat tuttuja ja niistä osataan muodostaa asteikkoja

Säveltäminen ja improvisointi

- sointupohjan päälle musiikin keksimistä asteikkoja hyödyntäen
- improvisointia erilaisen materiaalin pohjalta (kuvat, tarinat, sävelikkö... jne)

Osaamistaso

- osaamisen osoittava ohjelmisto: kaksi erityylistä kappaletta
- opintojakso on valmis, kun tavoitteet on saavutettu ja osaamisen osoittava ohjelmisto on esitetty kaksi kertaa konsertissa tai konsertin kaltaisessa tilaisuudessa. Osa esityksistä voidaan myös korvata äänityksellä tai videoinnilla tai portfolio työskentelyllä.

Asteikot

Instrumentti	Opintojakso 4
Käyrätorvi	Ääniala: c-d2 Asteikot: edelliset asteikot + harm ja mel Transponointi in C
Trumpetti ja Baritonitorvi in Bb	Ääniala: fis-e2 Edelliset asteikot + harm ja mel molli
Pasuuna ja Baritonitorvi in C	Ääniala: E-f1 Asteikot: G-e, D-h, A-fis Es ja a-molli Bluesasteikko C ja B
Tuuba	Asteikot: G, As, A ja g,a, h, e ja fis Blues-kaava

OPINTOJAKSO 5

“Perustaidot”

Esittäminen ja ilmaisu

- Esiintymistä harjaannutetaan monimuotoisilla esiintymistilaisuuksilla sekä solistisesti että ryhmän jäsenenä
- Ohjelmisto sisältää musiikkia eri tyylikausilta ja musiikin lajeista omia kiinnostuksen alueita painottaen
- Monenlaista ohjelmistoa osataan opetella ja soittaa myös ilman nuotteja

Oppimaan oppiminen ja harjoittelu

- luonteva soittoasento tunnistetaan: osataan tunnistaa mikä on ergonomisesti oikein ja pyritään korjaamaan omaa soittoasentoa luontevampaan suuntaan
- soittimen sormitukset/vedot osataan
- sävelpuhtaus on vakiintunut soittotekniikan asettamissa rajoissa
- hengitystekniikka on tiedostettua ja tukee ilmaisua
- artikulaatiot ja voimavaihtelut ovat merkittävä ilmaisukeino
- soittimen keskirekisterin äänenmuodostus on varmaa ja helppoa, ylä- ja alarekisterit kehittyvät edelleen
- soitin pidetään tarkoituksenmukaisessa kunnossa
- työskentelytaidot tukevat uusien kappaleiden itsenäistä opiskelua
- soittimen tekniikan rakentumiselle ominaiset harjoitukset ovat osa säännöllistä työskentelyä
- harjoittelun rakenteeseen sisältyvät kaikki oleelliset osa-alueet

Kuunteleminen ja musiikin hahmottaminen

- harjoitellaan tunnistamaan musiikillisia lauseita monimuotoisessa ohjelmistossa
- sävelnimet ovat tuttuja ja niistä osataan muodostaa kaikki duuri- ja molliasteikot sekä kromaattinen asteikko, kvinttiympyrä tulee tutuksi
- opetellaan intervallit ja kolmisointuja oman soittimen avulla sekä ryhmässä
- vaihtuvat tahtilajit
- rytminen ja melodinen nuotinluvunhallinta tukee myös ensinäkemältä soittamista

Säveltäminen ja improvisointi

- osaa kirjoittaa esimerkiksi koulun musiikin oppikirjasta nuotin omalle instrumentille
- omaa ilmaisua kehitetään edelleen
- improvisoinnista pyritään tekemään luontevaa
- oma improvisointi ryhmän eri rooleissa, vuorovaikutus (soolo, säestys jne.)

Osaamistaso

- osaamisen osoittava ohjelmisto: yhdessä suunniteltu monipuolinen konserttikokonaisuus (1 pikkubiisi, 1 laajamuotoinen teos tms. ja mahdollisesti yksi kamarimusiikkiteos)
- opintojakso on valmis, kun tavoitteet on saavutettu ja osaamisen osoittava ohjelmisto on esitetty kaksi kertaa konsertissa tai konsertin kaltaisessa tilaisuudessa. Osa esityksistä voidaan myös korvata äänityksellä tai videoinnilla tai portfolio työskentelyllä.

Asteikot

Instrumentti	Opintojakso 5
Käyrätorvi	Ääniala: c-g ² Asteikot: Eb-c, Des-b, A-fis, E-cis, H-gis (asteikot luonn, harm ja mel) Kromaattinen Transponointi in E ja in B, tukitut
Trumpetti ja Baritonitorvi in Bb	Fis-g ² , Es-c, As-f, Des-b, A-fis, E-cis, H-gis Trumpetti: Transponointi in (A) ja in C Baritonitorvi: F-avaimen lukeminen
Pasuuna ja Baritonitorvi in C	Ääniala Es-g ¹ < Asteikot Des-b, Ges-b, E-cis, H-gis Kromaattinen asteikko Tenoriklaavi ja transponointi in B Legato
Tuuba	Ääniala: >A1-g< Asteikot: Des-b, Ges-es, E-cis, H-gis Kromaattinen asteikko

OPINTOJAKSO SYVENTÄVÄ

“Hyvä musiikkisuhde, minun tieni musiikissa”

Esittäminen ja ilmaisu

- soittaminen liittyy myös omiin musiikillisiin ympäristöihin, ja esiintymiset voivat tapahtua niissä
- kykenee esiintymään itsenäisesti ja omaehtoisesti
- esiintymisestä tulee entistä luontevampaa ja ammattimaisempaa
- oppilas hallitsee suuria kokonaisuuksia paremmin
- musiikin herättämät tuntemukset ja ajatukset suuntaavat harrastusta merkittävinä ja tiedostettuina motivaation lähteenä
- harrastusta suunnataan siten, että siitä muodostuu itselle merkityksellistä

Oppimaan oppiminen ja harjoittelu

- hyvä ergonomia tukee monipuolisempaa ja parempaa sointia
- sointi ja intonaatio on hyvin hallussa kaikissa rekistereissä
- ymmärretään säännöllisen kuntoilun merkitys soittoasennon tukena
- oppilas tuntee kaikki yleisesti käytetyt sormitukset/vedot
- soittimen äänialaa laajennetaan edelleen ja artikulaatioita harjoitellaan myös äärirekistereissä
- dynaamiset tehokeinot ovat entistä paremmin hallussa
- materiaalin omaehtoinen tutustuminen soittamalla
- mielikuvat harjoittelun tukena
- harjoitellaan, musisoidaan ja esiinnyttään myös ryhmän jäsenenä, ryhmässä musisoiminen tapahtuu yhä monimuotoisemmissa kokoonpanoissa, sitoudutaan ryhmän toimintaan, jota myös osataan harjoituttaa
- oppilas kykenee hallitsemaan ja suunnittelemaan harjoittelunsa, sekä kohdentamaan harjoittelun järkevästi
- tunnistetaan oman soittimen rooli erilaisissa kokoonpanoissa
- musiikkikirjastot, internet ja musiikkikaupat tutuiksi omaa ohjelmistoa kartuttaessa

Kuunteleminen ja musiikin hahmottaminen

- osataan kuunnella ja korjata virettä kolmisoinnuissa
- osataan muodostaa duuri-, molli- ja vähennetty kolmisointu mistä tahansa äänestä
- musiikin eri aikakausien ja tyyllilajien tuntemus ja osaaminen syvenee
- osataan tunnistaa musiikillisia lauseita monimuotoisessa ohjelmistossa

- nuotinluku ei aseta rajoituksia musiikin nopeammalle hahmottamiselle
- oppilas kehittää edelleen kaikkia duuri- ja molliasteikkoja sekä kromaattisen asteikon soittoa, tutustutaan myös muihin asteikkoihin viimeistään tässä vaiheessa
- ruokitaan kiinnostusta uutta ja erilaista musiikkia kohtaan
- oma musiikillinen mielipide
- tutustuminen muiden oppilaiden lopputöihin ja vertaispalautteen antaminen

Säveltäminen ja improvisointi

- improvisoidaan käyttäen eri asteikkoja
- melodian soinnuttaminen ja sointukierron päälle oman melodian luominen
- tutustuu rytmimusiikin improvisaatioon
- työstetään improvisointia pidemmälle oppilaan omien kiinnostusten mukaan
- sovittaminen

Osaamistaso

- oppilas suunnittelee vapaasti ohjelmakokonaisuuden, jonka on esittänyt konsertissa

Asteikot

Instrumentti	Opintojakso Syventävä	
Käyrätorvi		Ääniala: G-g2< Kaikki asteikot 2 oktaavia, tuplakieli, huulitrilli Transponoinnit in E, Es, D, (Des, C, H), B, (A, As)
Trumpetti ja Baritonitorvi in Bb		Ääniala: fis-g2< Kaikki asteikot Trumpetti: Transponointi in A, C, D, F, As, tuplakieli, huulitrilli
Pasuuna ja Baritonitorvi in C	Kadenssit I-V-I C,B,F	Ääniala: B-b1< Kaikki asteikot, moodit Tuplakieli.
Tuuba	Kadenssit I-V-I Es, B ja C	Kaikki asteikot, moodit Tuplakieli.